

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН В МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Матеріали

XV Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції

15–16 листопада

Харків — 2022

Організація та проведення тестування студентів спеціальностей галузі знань 22 Охорона здоров'я у Центрі інноваційних технологій та комп'ютерного тестування Волинського національного університету імені Лесі Українки <i>Павленко Ю. С., Ульянов В. О., Поручинський А. І.</i>	29
Викладання медичної біології в умовах сьогоденних викликів <i>Пашолок С. П.</i>	30
Досвід використання програмного комплексу Virtual Physiology при викладанні фізіології студентам спеціальності Медицина <i>Поручинський А. І., Ульянов В. О.</i>	32
Дистанційна форма навчання на кафедрі фізіології та біохімії тварин ДБТУ <i>Приходченко В. О., Гладка Н. І., Денисова О. М.</i>	33
Особливості викладання дисципліни «Мікробіологія, вірусологія та імунологія» для студентів спеціальності «Сестринська справа» в умовах кредитно-модульної системи <i>Решетняк Н. І., Процюк В. В.</i>	35
Забезпечення профорієнтації та якості вищої медико-біологічної освіти засобами STEMМ <i>Садовниченко Ю. О., Пастухова Н. Л., Єршов Д. Ю., Пиршев К. О., Назаров А. О.</i>	37
Розробка ілюстративних матеріалів за допомогою засобів програми Microsoft PowerPoint та їх застосування для викладання гістології. Власний досвід <i>Степаненко О. Ю., Мар'єнко Н. І.</i>	38
Досвід використання програмного забезпечення ZEN (ZEISS) при викладанні морфологічних освітніх компонентів <i>Степанюк Я. В., Ульянов В. О., Соловей Л. М.</i>	40
Пошук шляхів оптимізації викладання мікробіології, вірусології та імунології з мікробіологічною діагностикою в онлайн-форматі <i>Тищенко І. Ю., Дубініна Н. В., Філімонова Н. І.</i>	41
Роль наукових досліджень в сучасній вищій медичній освіті <i>Хаврона О. П.</i>	42
Навчальний процес в медичному університеті: виклики сьогодення <i>Чеснокова М. М., Шевеленкова А. В., Остапчук К. В., Осінцева В. І., Комлевої О. М., Левицька Н. А.</i>	44
Сучасні тенденції викладання дисципліни «Мікробіологія, вірусологія та імунологія» студентам-медикам <i>Шикета Л. М., Дмитрук І. В.</i>	46
Роль міжпредметних системоутворюючих зв'язків біологічної хімії й органічної хімії при викладанні студентам фармацевтичного факультету <i>Яремій І. М.</i>	47

Секція 2

ХІМІКО-ФАРМАЦЕВТИЧНІ НАУКИ

Застосування мультимедійних технологій у викладанні освітньої компоненти «Інструментальні методи аналізу» <i>Білов І. С., Бризицька О. А.</i>	49
Використання онлайн-платформи Kahoot при вивченні біоорганічної і біологічної хімії <i>Дікал М. В.</i>	50
Математична модель термодинамічного стану хімічної реакції з використанням середніх мольних об'ємів елементів <i>Козуб П. А., Лук'янова В. А., Сирова Г. О., Козуб С. М., Петюніна В. М., Чаленко Н. М.</i>	52
Адаптація до науково-дослідної роботи в сучасних умовах <i>Сирова Г. О., Петюніна В. М., Козуб С. М., Козуб П. А., Чаленко Н. М., Присяжний О. В.</i>	53
Міждисциплінарна інтеграція як фактор підвищення якості навчання <i>Сирова Г. О., Петюніна В. М., Петюнін О. Г., Козуб С. М., Чаленко Н. М.</i>	54

Combination of innovative and traditional methods in teaching chemical disciplines to pharmacy students <i>Mozgova O. O., Bondarenko N. Yu., Karpova S. P.</i>	56
Investigation of the antiexudative activity of the composition containing 4-[5-(4-methylphenyl)-3-(trifluoromethyl)pyrazol-1-yl]benzenesulfonamide and glucosaminyl muramyl dipeptide <i>Syrova G. O., Levashova O. L., Chalenko N. M., Krasnikova Yu. M.</i>	58
Biochemical confirmation of the anti-inflammatory action of coxibs with caffeine <i>Syrova G. O., Tishakova T. S., Savelieva O. V.</i>	59

Секція 3

ФІЗИКА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Освітня діяльність серед контингенту іноземних здобувачів освіти в умовах воєнного часу <i>Зайцева О. В., Бондаренко М. А., Солодовніков А. С., Рукін О. С., Пономаренко Н. С.</i>	61
Електронна охорона здоров'я як елемент навчального процесу при вивченні дисципліни «Медична інформатика» <i>Радзішевська С. Б., Кочарова Т. Р.</i>	62

Секція 4

ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ

Вплив статево-рольових особливостей на формування підліткової конформності <i>Амрахова В. О., Лісена А. М.</i>	64
Процес професійного становлення майбутніх лікарів в умовах воєнного стану <i>Бичко М. В.</i>	65
Самоосвіта майбутніх лікарів та її забезпечення в умовах воєнного стану <i>Бичко М. В.</i>	67
Національне-патріотичне виховання здобувачів медичної освіти на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології <i>Дерев'яно Т. В., Звягольська І. М., Полянська В. П.</i>	69
Роль імітаційного навчання у підготовці здобувачів медичного ЗВО <i>Дейнеко М. О.</i>	70
Використання переваг електронної освіти в умовах війни <i>Джамеев В. Ю., Бішімбаєва Н. К., Тимчук Н. Ф.</i>	71
Гейміфікація освітнього процесу в медичних ЗВО <i>Каліна К. Є., Гойдіна В. С., Денисенко С. А.</i>	73
Особливості організації освітнього процесу у ЗВО в період військового часу <i>Каліна К. Є., Калініченко О. В.</i>	75
Міждисциплінарна інтеграція в віртуальному освітньому просторі Київського медичного університету <i>Ковальчук Н. В., Чепурна Н. О.</i>	76
Єдність навчання та виховання в освітньому процесі <i>Кравченко В. Ю.</i>	77
Особливості адаптації студентів-першокурсників до онлайн-навчання в медичному ЗВО, як складового елементу професійного становлення лікаря <i>Кузнєцова І. К., Кузнєцова М. О., Шмуліч О. В.</i>	78
Концепція викладання англійської мови за професійним спрямуванням на медичному факультеті ВНУ імені Лесі Українки <i>Макарук Л. Л., Ульянов В. О.</i>	80
Вимоги до організації навчального процесу на кафедрі нормальної та патологічної клінічної анатомії Одеського національного медичного університету за умов військового стану <i>Нескоромна Н. В., Антонова Н. А., Чеботарьова С. О., Анцут О. А.</i>	81

критичного та творчого мислення, що дозволяє вирішувати складні завдання, адаптуватися до мінливих умов та робити аргументовані висновки. Зокрема, український вчений П. Саух переконаний, що для сучасної освітньої системи пріоритетом має бути виховання студентської молоді на засадах моральності, відповідальності та самовдосконалення. Така виховна система покликана створити умови для професійної самореалізації індивіда та його готовності до вирішення значущих суспільних проблем (Саух П. Ю., 2019).

Більшість сучасних дослідників погоджуються з твердженням, що навчальний процес має передбачати елементи виховної роботи, що поряд з професійною освітою стане запорукою соціалізації студентської молоді та розвитку моральних, духовних, культурних і національних ціннісних орієнтирів. Тобто, паралельно зі здобуттям вищої освіти індивіди зможуть розвинути соціальні навички, інтереси та здібності, які матимуть важливе значення для подальшого формування громадянського суспільства (Петренко Л. П., 2012). Таким чином, ефективне функціонування суспільних інститутів можливе саме завдяки передачі знань між поколіннями, а також системній виховній роботі з окремими індивідами під час навчально-виховного процесу.

Якість підготовки сучасних фахівців з вищою освітою все частіше оцінюється не лише за професійними знаннями чи здібностями, але й враховуються особистісні якості індивіда. Відповідно до такого педагогічного підходу, процес засвоєння професійних знань має супроводжуватися гармонійним і всебічним інтелектуальним та духовним розвитком студентів, а також інтеграцією в соціально-культурне та морально-етичне середовище суспільства. Отже, усі елементи сучасної системи освіти мають базуватися на принципах єдності навчання і виховання, які стануть запорукою успішного розвитку висококваліфікованих фахівців, здатних ухвалювати відповідальні рішення, поважати права людини і дотримуватися обов'язків.

Особливості адаптації студентів-першокурсників до онлайн-навчання в медичному ЗВО, як складового елементу професійного становлення лікаря

Кузнецова І. К., Кузнецова М. О., Шмуліч О. В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

За статистичними даними внаслідок війни на території нашої країни, наразі відчувається гострий дефіцит медичних працівників, зокрема лікарів. Встановлено, що провідне місце в становленні лікаря відіграє процес професійної адаптації (Ліщинська Л. Б., 2006; Бужинська С. М.

та ін., 2020). Провідним компонентом якої є саме заклад вищої освіти (ЗВО) та те освітнє середовище в якому знаходиться здобувач освіти.

Війна в Україні стала викликом для усіх учасників освітнього процесу, зокрема для студентів-першокурсників. Вчорашні випускники шкіл зіткнулися з цілою низкою незвичних для себе обставин, зокрема це вибір майбутньої професії, закладу вищої освіти та форми навчання. В цьому році незважаючи на воєнний стан деякі ЗВО пропонували змішану форму навчання, а деякі виключно дистанційну. Відомо, що в суспільстві циркулює думка про нездатність дистанційної форми здобуття освіти повноцінно замінювати очну освіту (Прибилова В. М. та ін., 2013; Хоменко-Семенова Л. та ін., 2020). Крім того, деякі автори взагалі пропонують застосовувати онлайн освіту тільки як додаткове джерело знань для саморозвитку (Мельник Ю. В. та ін., 2017). Незважаючи на плюралізм досліджень присвячених цьому питанню, не має поки єдиної думки, щодо ролі онлайн форми навчання в професійному становленні медичних працівників.

Метою нашого дослідження було встановлення впливу адаптації студентів першого курсу медичних факультетів до онлайн форми здобуття освіти, як компонента професійної адаптації.

Дослідження проведено шляхом опитування з залученням соціальних мереж (Viber, Telegram), а також за допомогою засобів телефонного зв'язку. Респондентами були студенти першокурсники в загальній кількості 97 респондентів, серед яких були представники 1-го (47% серед всіх опитаних), 2-го (31% серед всіх респондентів) та 3-го (22% серед всіх опитаних) медичних факультетів, серед яких 72 (74%) дівчини та 25 (26%) хлопців віком від 16–17 років. Під час опитування з'ясували з якими проблемами зіткнувся першокурсник під онлайн заняття, хто допоміг в вирішенні цих проблем, чи підвищився рівень знань після практичних занять та лекцій, чи були забезпечені студенти першого курсу методичними матеріалами для самопідготовки, чи викликали онлайн заняття бажання ще більш глибоко вивчати предмет та стимулювали зацікавленість в додатковій самостійній роботі для подальшого саморозвитку.

Під час аналізу отриманих при опитуванні даних було встановлено, що в 45% відсотках випадків виникали складнощі саме з організацією та проведенням практичних занять та лекцій більшість з яких пов'язана з нестабільністю електричної мережі та інтернет з'єднання; в 25% випадків були проблеми з мотивацією через зневажливе ставлення оточення до онлайн форми навчання в медичному університеті; ще в 20% відсотках випадків це проблеми пов'язані з невідповідністю графіку роботи та розкладу занять, оскільки деякі студенти працюють або виконують волонтерську роботу; у 10% випадків виникали проблеми пов'язані з не вмінням проводити пошук та опрацювання літератури з відповідної навчальної дисципліни.

В 60% випадків у вирішенні означених проблем велику роль зіграли саме викладачі відповідної дисципліни, в інших випадках (40%) у вирішенні робочих питань допомогли працівники університету, зокрема деканату, бібліотеки, служби технічної підтримки та ін.

Крім того, 80% опитаних респондентів зазначили, що під час проведення практичних занять та лекцій вони отримали багато нової, корисної інформації, що допомогла розширити їх знання та яка сприяла підвищенню зацікавленості в подальшому вивченні предмету, а 20% опитаних не змогли відповісти чи отримана інформація під час практичних занять та лекцій викликала в них хоча б, якийсь інтерес.

У 85% відсотках випадків студенти не скаржились на недостатнє забезпечення методичними матеріалами, ще 15% опитаних респондентів не скаржились на погане методичне забезпечення, здебільшого у них виникали проблеми з доступом до цих матеріалів через технічні проблеми (наприклад, проблеми з доступом до системи Moodle).

У 73% респондентів виникало бажання до ще більш глибокого вивчення предмету, яке проявлялося в зацікавленості та питаннях, щодо пошуку додаткових літературних джерел, консультаціях з викладачем, щодо пояснення складних питань з навчальної дисципліни також в появі інтересу до відвідування додаткових курсів з певної проблематики на різних онлайн-платформах з метою здобуття додаткових знань з предмету; а в інших випадках 27% випадків не визначились зі своєю відповіддю оскільки вони не розуміють значущість вивчення тієї чи іншої дисципліни для майбутньої професійної діяльності.

Таким, чином враховуючи наведені вище дані можна зробити висновки, про те, що онлайн-форма здобуття освіти не може стати на заваді для здобуття якісної медичної освіти, особливо при вивченні теоретичних дисциплін на першому курсі та є дуже важливою ланкою в професійному становленні майбутнього лікаря.

Концепція викладання англійської мови за професійним спрямуванням на медичному факультеті ВНУ імені Лесі Українки

Макарук Л. Л., Ульянов В. О.

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

У 2020 році на базі навчально-наукового медичного інституту Волинського національного університету імені Лесі Українки вперше здійснено набір студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Медицина». Інтегральною освітньою компонентою

підготовки здобувачів, що здобувають професію лікаря є іноземна мова, зокрема англійська, викладання якої здійснюється відповідно до новітньої концепції, що ґрунтується на автентичних ресурсах провідних світових видавництв: Cambridge University Press, Express Publishing, Oxford University Press, Pearson.

Серед спектру наявних освітніх ресурсів для викладання англійської мови обрано модернізовані джерела у традиційній формі: підручник; підручник + зошит; підручник + онлайн ресурс, що повноцінним навчальним комплексом. Останній вміщує низку вправ, які дозволяють здобувачам досконало вивчити необхідні аспекти задля їхнього втілення на практиці.

Такий підхід зумовлений необхідністю підготовки сучасного фахівця, здатного до поетапного комплексного оволодіння англійською мовою від рівня А2 до В2 шляхом виконання широкого спектра завдань, що покращують навички читання, слухання, говоріння й письма.

Обрані підручники є вузькоспеціалізованими виданнями медичної тематики, що охоплюють теми, які дозволяють майбутнім лікарям, завдяки опанованому матеріалові, безбар'єрно комунікувати, як в писемній, так і в усній площинах, знайомлячись зі здобутками іноземних колег, обмінюючись власними напрацюваннями та досвідом.

Ураховуючи вимоги МОЗ, саме така концепція уможливіє якісне складання іспиту з англійської мови професійного спрямування, що є необхідною передумовою здобуття медичної освіти.

З'ясовуючи задоволеність здобувачів освіти, шляхом опитування встановлено, що переважна більшість задоволена таким вибором та відчутно покращила свій рівень протягом терміну навчання.

Вимоги до організації учбового процесу на кафедрі нормальної та патологічної клінічної анатомії Одеського національного медичного університету за умов військового стану

Нескоромна Н. В., Антонова Н. А., Чеботарьова С. О., Анцут О. А.

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

Тенденції розвитку сучасної медицини вимагають від освітнього процесу невід'ємного взаємозв'язку теоретичних та клінічних дисциплін. Під час підготовки майбутніх лікарів класичні форми навчання потребують майже стовідсоткове застосування сучасних інноваційних технологій. З огляду на особливості вивчення морфологічних дисциплін, провідні місця серед цифрових технологій посіли Microsoft Teams та Zoom.

Наукове видання

Сучасні концепції викладання природничих дисциплін
в медичних освітніх закладах

Матеріали XV Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції
м. Харків, 15–16 листопада 2022 р.

Редакційна колегія:

М'ясоєдов В. В.

Мещерякова І. П.

Сирова Г. О.

Зайцева О. В.

Фоміна Л. В.

Кривошапка О. В.

Садовниченко Ю. О.

Джамеев В. Ю.

Комп'ютерна верстка: Джамеев В. Ю.

Формат А5. Умов.-друк. арк. 6,5.